

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертацію Шугаєва Андрія Володимировича

«Імідж ООН у сучасному англомовному медіа-дискурсі:

когнітивно-прагматичний аспект»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук

за спеціальністю 10.02.04 – германські мови

У ХХІ столітті в епоху всесвітньої глобалізації все ще залишається велика кількість невирішених глобальних та локальних питань у різних сферах життя, які потребують висвітлення, обговорення, пошуку консенсусу та компромісу. Саме в цей час така всесвітньо відома установа як Організація Об'єднаних Націй постає надзвичайно важливою та необхідною, оскільки може не лише приймати рішення стосовно актуальних викликів, пов'язаних з надзвичайними ситуаціями, безпекою, правами людини тощо, але й одночасно слугувати своєрідним майданчиком для переговорів та налагодження співпраці лідерів країн з усього світу. Збереження такого впливу та значущості ООН потребує ретельного та поетапного формування позитивного іміджу цієї організації у світі. Учасники медіа-дискурсу в свою чергу використовують широкий спектр стратегій і тактик для привернення уваги до важливості ООН у світі та впливу на свідомість людей.

Медіа-дискурс все частіше стає об'єктом лінгвістичних розвідок, в яких досліджується взаємозв'язок мови, когніції, комунікації. Своєчасність багатоаспектного аналізу продиктована необхідністю визначення, яким саме чином відбувається відбір та реалізація особистістю мовних та мовленнєвих засобів у спілкуванні. Попри чисельні дослідження медіа-дискурсу як в Україні так і поза її межами, когнітивно-прагматичні властивості стратегій і тактик формування іміджу ООН у сучасному англомовному медіа-дискурсі досі залишалися поза увагою лінгвістів. Дисертація Андрія Володимировича Шугаєва є самостійним завершеним науковим дослідженням, в якому, як справедливо зазначає дисертант, застосування комплексного комунікативно-дискурсивного підходу дозволяє виявити когнітивно-прагматичні і дискурсивно-стратегічні

особливості формування іміджу ООН у сучасному англомовному медіа-дискурсі з позицій антропоцентрично спрямованої мовознавчої парадигми. Такий інтегрований підхід, що узгоджується з загальною спрямованістю сучасної філологічної науки на міждисциплінарність та поліпарадигмальність, зумовлює **актуальність** дослідження, оскільки сприяє встановленню основних лінгвістичних інструментів формування позитивного іміджу однієї з найбільш відомих та впливових організацій у світі.

Питання, що розглядаються в дисертації, відповідають проблематиці, яка висвітлюється згідно з комплексною науковою темою кафедри англійської філології та перекладу ННІ іноземної філології Житомирського державного університету імені І. Я. Франка “Системно-структурний та когнітивно-комунікативний аспекти дослідження одиниць мови” (реєстраційний номер 0112U 002273), затвердженою Міністерством освіти і науки України. Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою університету (протокол № 8 від 25 березня 2016 р.).

Наукова **новизна** проведеного дослідження полягає в тому, що в ньому вперше на основі комплексного когнітивно-комунікативного підходу витлумачено поняття імідж ООН в сучасному англомовному медіа-дискурсі та здійснено аналіз вербальної реалізації дискурсивних стратегій і тактик формування іміджу ООН у досліджуваному дискурсі. Новизною також відзначається запропонована класифікація дискурсивних маркерів та виокремлення їх функцій в англомовному медіа-дискурсі.

Постановка завдань дослідження є конкретною, спирається на сучасний стан проблем та обґрунтовується глибоким аналізом відповідних наукових праць. **Об’єктом** дослідження обрано висловлення сучасного англомовного медіа-дискурсу, в яких реалізуються стратегії і тактики формування іміджу ООН, а **предметом** вивчення постають когнітивно-прагматичні властивості стратегій, тактик і лінгвальних засобів формування іміджу ООН у сучасному англомовному медіа-дискурсі.

Обґрунтованість та достовірність основних положень і висновків дисертації забезпечується опрацюванням достатньої кількості літератури та

репрезентативним корпусом, застосуванням адекватних меті і завданням методів аналізу, за допомогою яких оброблено достатній обсяг емпіричного **матеріалу** (1235 дискурсивних фрагментів). Крім того, достовірність результатів наочно підкріплюється схемами і таблицями, які полегшують сприйняття представленого матеріалу.

Найбільш значущими в теоретичному плані є встановлення специфіки дискурсивних стратегій і тактик формування іміджу ООН у сучасному англомовному медіа-дискурсі, що відзначається суттєвим внеском у розбудову когнітивної прагмалінгвістики. Отримані результати стосовно виявлення когнітивно-лінгвопрагматичних особливостей дискурсивних маркерів англомовного медіа-дискурсу сприяють розвитку дискурсології. Сказане свідчить про **теоретичну вагомість** дисертації.

Практичне значення результатів роботи відзначається не лише суттєвим внеском у викладання лінгвістичних дисциплін (лексикології, стилістики, теоретичної граматики англійської мови), а й прикладним характером, оскільки окремі отримані результати будуть цікавими для фахівців у галузях психології, політології, соціології та інших, які вивчають стратегії і тактики мовленнєвого впливу на свідомість людей.

Запроваджений у роботі когнітивно-дискурсивний підхід та розроблена методика дослідження сприяли виконанню окреслених завдань, досягненню поставленої мети і формулюванню чітких загальних висновків дисертаційної роботи.

Під час проведення дослідження дисертантом проаналізовано вдало підібраний ілюстративний матеріал. Ретельне вивчення матеріалу саме з офіційного вебсайту ООН, уможливило визначення та класифікацію основних стратегій і тактик формування іміджу цієї організації. Хоча події, які висвітлюються на офіційній сторінці, характеризуються переважно напруженістю, серйозністю та конфліктністю, реалізовані учасниками дискурсу стратегії і тактики сприяють створенню, як слушно зазначає Андрій Володимирович на с. 41, саме позитивного іміджу організації. Водночас, цікаво було б дослідити, чи завжди імідж ООН залишається позитивним, зосередивши увагу на висвітленні й

інтерпретації діяльності ООН в інших міжнародних та локальних джерелах ілюстративного матеріалу, враховуючи як вербальний, так і невербальний аспекти. Сказане свідчить про **перспективу** дослідження.

Оформлення роботи і виклад матеріалу у цілому відповідають вимогам та заслуговують позитивної оцінки. Текст роботи має логічну структуру і складається із вступу, чотирьох розділів із висновками до кожного, загальних висновків, списку використаних джерел, джерел ілюстративного матеріалу та додатків. Кожна з частин роботи містить змістовний аналіз теоретичних джерел, а також досить оригінальні авторські підходи до вивчення проблеми та інформативні висновки наприкінці підрозділів та розділів. Теоретична та методологічна база дисертації є доволі репрезентативною. Враховуючи міждисциплінарний характер дослідження, позитивним є включення до теоретичних джерел не лише лінгвістичних праць, а й праць у галузі соціології, психології, економіки, політології. Водночас бажано було б розширити список праць представників саме українських лінгвістичних шкіл, особливо датованих останніми роками.

Основні положення дисертації відображено в 6 статтях у фахових виданнях України та 2 закордонних публікаціях, а також у 5 тезах доповідей на конференціях. Зміст автореферату засвідчує належний науковий рівень дослідження та є **ідентичним** основним положенням дисертації.

Підкреслюючи актуальність обраної теми, новизну й обґрунтованість та достовірність висновків, сформульованих у дисертації, належний рівень її виконання, вважаю необхідним звернути увагу на деякі моменти, що надають підстави для дискусії та висловити деякі зауваження рекомендаційного характеру.

1. Під час викладу теоретичних засад, доречніше було б конкретизувати певні моменти, оскільки виникають запитання стосовно деяких складників термінологічного апарату роботи.

- Так, у дисертації Андрій Володимирович використовує поняття *медіа-дискурс*, *дискурс мас-медіа* (с. 52, 57), *медійний дискурс* (с. 32, 48), *дискурс ЗМІ* (с. 60). Бажано було б пояснити чи ці поняття є синонімічними і яке поняття дисертант вважає найточнішим.

- Не зовсім зрозуміло, чи є рівнозначними поняття *медіа-текст* (с. 47, 128, 137), *новинний текст* (с. 151), *іміджевий текст* (с. 24, 32).

- Крім того, на сторінках 124, 134, 167 згадується *іміджевий дискурс*, але, на жаль, бракує визначення цього поняття.

- Автор стверджує на сторінках 39-40, що «Стратегія нерозривно пов'язана з дискурсивною тактикою. У лінгвістичній літературі ці два терміни не завжди розмежовуються і часто вони є взаємозамінними», але, на жаль, не наводить жодного посилання.

2. В положеннях, що виносяться на захист зазначено, що «Концепти СПІВПРАЦЯ, БЕЗПЕКА, ТЕРОРИЗМ, МІГРАЦІЯ, ЗДОРОВ'Я, ДОПОМОГА, ПРИМИРЕННЯ, ОСВІТА становлять когнітивне підґрунтя конструювання іміджу ООН у сучасному англомовному медіа-дискурсі. Виявлення їх концептуальних ознак сприяє окресленню діяльнісних мотивів міжнародної організації ООН». Які саме концептуальні ознаки виявлено під час дослідження і чи є цей перелік концептів вичерпним у досліджуваному дискурсі? Метамовне найменування концепту, на мій погляд, варто надавати англійською мовою.

3. На с. 36 дисертант стверджує, що «Медіа-дискурс є невід'ємною частиною конструювання іміджу та слугує об'єднувальним елементом між ООН і цільовою аудиторією, транслюючи інформацію на масову аудиторію, яка забезпечує суспільну думку стосовно діяльності міжнародної організації.» Не зовсім зрозуміло, що саме мається на увазі під «об'єднувальним елементом» і чи є ООН та цільова аудиторія учасниками дискурсу чи знаходяться поза його межами?

4. Структура дисертації є досить продуманою і сприяє чіткому викладу результатів роботи. Проте, не зовсім зрозуміло, чому в першому розділі автор вирішив спочатку висвітлити питання дискурсивних стратегій і тактик (п. 1.2), дискурсивних маркерів (п. 1.3) і лише потім зосередив увагу на поліаспектності у визначенні та дослідженні медіа-дискурсу (п. 1.4). Також на с. 38 дисертант спочатку надає визначення дискурсивної стратегії, а після цього – визначення стратегії взагалі.

Наведені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки роботи. Викладене дає всі підстави вважати, що дисертаційна робота виконана на належному науково-методичному рівні, є самостійним, оригінальним та завершеним дослідженням. Встановлені когнітивно-прагматичні особливості формування іміджу ООН у сучасному англomовному медіа-дискурсі відзначаються новизною та мають суттєве значення для подальшого розвитку лінгвопрагматики.

На підставі ознайомлення з текстом дисертації, авторефератом та публікаціями автора за темою рецензованої роботи вважаю, що дисертаційна робота Шугаєва Андрія Володимировича «Імідж ООН у сучасному англomовному медіа-дискурсі: когнітивно-прагматичний аспект» виконана на належному науково-методичному рівні та **відповідає** вимогам п. 11, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженому постановою КМУ №567 від 24.07.2013 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ №656 від 19.08.2015 та №1159 від 30.12.2015, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.04 – германські мови.

Офіційний опонент:

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри англійської філології

Чорноморського національного університету

імені Петра Могили

Міністерства освіти і науки України

Ю.С. Стодолінська Ю.С. Стодолінська

Підпис засвідчую

Вчений секретар

В.О. Чорна В.О. Чорна

Ваша дата 20.11.2018
Вчений секретар
Ваша дата 20.11.2018
Ваша дата 20.11.2018
Ваша дата 20.11.2018

